

Етична поведінка в публічних закупівлях: як виконати вимогу замовника?

У рамках опрацювання питання, яка поведінка вважається етичною чи неетичною серед учасників / потенційних учасників публічних закупівель, Мінекономіки було здійснено онлайн-опитування представників бізнесу, у тому числі щодо проблем, які виникають при взаємодії з замовниками в процесі здійснення закупівель, випадків недобросовісної конкуренції під час участі у тендерах, корупційних ризиків у закупівлях тощо. За результатами проведеної роботи Мінекономіки напрацьовані Настанови щодо етичної поведінки учасників / потенційних учасників під час участі в публічних закупівлях, метою яких є надання методично-консультативної допомоги щодо забезпечення системного підходу до формування, підтримки та розвитку етичної поведінки учасників / потенційних учасників під час участі в публічних закупівлях в Україні.

Отже, встановлення вимог у тендерній документації щодо надання учасником процедури закупівлі документів, що підтверджують запровадження на підприємстві учасника політики щодо етичної поведінки під час публічних закупівель, не є новиною в закупівельному просторі. Водночас на прикладі роз'яснення Мінекономіки пропонуємо розглянути варіанти дій учасника, який є фізичною особою — підприємцем, у разі встановлення відповідної вимоги замовником у тендерній документації.

Так, на офіційному сайті Мінекономіки розміщено запит: *«Щоб підтвердити відповідність своєї участі у тендері вимогам щодо етичної поведінки згідно листа № 3301-04/47784-06 від 15.11.2019 року, учасник повинен подати документи, що підтверджують запровадження на підприємстві учасника політики щодо етичної поведінки під час публічних закупівель, добросовісної конкуренції. Серед таких документів повинен знаходитись наказ підприємства-учасника щодо призначення уповноваженого працівника за контролем та дотримання заходів і політики етичної поведінки при участі у процедурах публічних закупівель, а також настанови (інструкція, програма) підприємства щодо виконання вказаної політики. Я, фізична особа — підприємець, веденням та участю у процедурах закупівель, займаюся особисто. Підкажіть, будь ласка, як я маю викласти у тендерній пропозиції дану вимогу Замовника».*

Відповідь Уповноваженого органу наступна: *«Шановний користувачу, повідомляємо, що Закон України “Про публічні закупівлі” (у редакції Закону № 114-IX від 19.09.2019) (далі — Закон) установлює правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави, територіальних громад та об'єднаних територіальних громад.*

Виходячи зі змісту статті 22 Закону, вимоги встановлюються в тендерній документації самостійно замовником з дотриманням законодавства в цілому, а тендерна пропозиція подається замовнику відповідно до вимог тендерної документації.

Водночас згідно статті 24 цього Закону фізична / юридична особа має право не пізніше ніж за 10 днів до закінчення строку подання тендерної пропозиції звернутися через електронну систему закупівель до замовника за роз'ясненнями щодо тендерної документації та/або звернутися до замовника з вимогою щодо усунення порушення під час проведення тендеру. Усі звернення за роз'ясненнями та звернення щодо усунення порушення автоматично оприлюднюються в електронній системі закупівель без ідентифікації особи, яка звернулася до замовника. Замовник повинен протягом трьох робочих днів з дня їх оприлюднення надати роз'яснення на звернення та оприлюднити його в електронній системі закупівель відповідно до статті 10 цього Закону».

Коментар редакції

Перш за все слід зауважити, що відповідно до частини 3 статті 22 Закону тендерна документація може містити іншу інформацію, вимоги щодо наявності якої передбачені законодавством та яку замовник вважає за необхідне включити до тендерної документації. А тому замовник має право встановити вимогу в тендерній документації щодо надання документів, що підтверджують запровадження на підприємстві учасника політики щодо етичної поведінки під час публічних закупівель та добросовісної конкуренції у вигляді, наприклад, наказу підприємства-учасника щодо призначення уповноваженого працівника з контролю та дотримання заходів і політики етичної поведінки під час участі у процедурах закупівель, а також настанови (інструкція, програма) підприємства щодо виконання вказаної політики.

Звичайно, частина 8 статті 18 Закону передбачає можливість оскарження умов тендерної документації замовника, проте щоб оскаржити таку вимогу, учасник має обґрунтувати, чому не може її виконати. Пропоную розібратися, чи можливе виконання такої вимоги.

Документи, які вимагаються замовником у вищезазначеному запиті, це:

наказ підприємства-учасника щодо призначення уповноваженого працівника з контролю та дотримання заходів і політики етичної поведінки під час участі у процедурах публічних закупівель;

настанова (інструкція, програма) підприємства щодо виконання вказаної політики.

Розберемо, що таке етична поведінка. У частині 2 розділу 1 Настанови щодо етичної поведінки учасників / потенційних учасників під час участі в публічних закупівлях, яка є додатком до листа Міністерства економіки № 3301-04/47784-06 від 15.11.2019, під етичною поведінкою розуміється сукупність вчинків та дій суб'єктів сфери публічних закупівель, які відповідають принципам здійснення закупівель, а також нормам моралі, свідомості чи порядку, що характерні для сучасного суспільства розвинутих демократичних країн.

Оскільки в закупівельному процесі недотримання етичної поведінки суб'єктами сфери

публічних закупівель негативно відображається на кінцевих результатах закупівель, негативно впливає на ступінь довіри, прозорості та справедливості при проведенні процедур закупівель, Мінекономіки з метою формування загальноприйнятих норм етичної поведінки пропонує учасникам використовувати розроблені Настанови.

Враховуючи викладене вище, будь-який учасник може скористатися [Настановою](#), яка розроблена Мінекономіки, або розробленою фахівцями редакції журналу «Радник в сфері державних закупівель». Далі необхідно розробити Наказ про затвердження Настанов щодо етичної поведінки учасників / потенційних учасників під час участі в публічних закупівлях та Наказ про призначення уповноваженого працівника з контролю та дотримання заходів і політики етичної поведінки під час участі в публічних закупівлях. Чудова новина: приклади таких наказів уже розроблені для вашого користування:

[Наказ](#) про затвердження Настанов щодо етичної поведінки учасників / потенційних учасників під час участі в публічних закупівлях;

[Наказ](#) про призначення уповноваженого працівника з контролю та дотримання заходів і політики етичної поведінки під час участі в публічних закупівлях.

Отже, можемо дійти висновку, що виконати вищезазначену вимогу замовника може будь-який учасник: як юридична особа незалежно від форми власності, так і фізична — особа підприємець. А зробити це з легкістю вам допоможе портал RADNUK.COM.UA.